

פרשת השבוע וארא

מדוע פרעה היה כל כך מוטרד?

אמנם נכון הדבר כי אולי קל וחומר אחר הוא שהרי ישראל במצרים רדופי שיעבוד וגלות אין כמוהם שואפים לסיים את גלותם המרה ואם הם בכל זאת לא שמעו קל וחומר שלא ישמע פרעה. אבל כמו כן נכון כי מפורש כתב בכתוב כי הסיבה היא קוצר רוח.

❖ להמשך קריאה

מאמרים נוספים

הרלוונטיות של חוקי התורה גם במאה ה-21

ליתר בטחון הנני מוכן להתחייב לך בשטר שאם נאחר ליריד אפצה אותך על כל הפסדיך. לאחר שחתם הגוי על שטר התחייבות העמים היהודי את הסחורה ויצא בלב שקט לדרך. לפתע קדרו השמים גשם עז ניתך ארצה, הדרכים השתבשו והעגלה שקעה בבוץ. לאחר שעות רבות של מאמצים הצליחו לחלצה והמשיכו בדרכם.

❖ לחצו כאן לקריאה

עם ישראל - עם ללא "טבע"

דיבור זה בא בהמשך לטענתו של משה בסוף פרשת שמות: מאז באתי אל פרעה... והצל לא הצלת את עמך. מה היא, אכן, התשובה? ומה פשר ההקדמה: אני ה' - וכי לא ידע משה רבנו, וכי לא ידעו עם ישראל מי הוא ה'?

❖ לחצו כאן לקריאה

עקביות עקביות עקביות...

משום מה הם זכו להיגאל? משום שלא שינו את שמם לבושם ולשונם...
העקביות הזאת שאפילו שהיו במצב כזה גרוע וירוד. ובכל אופן שמרו מכל
משמר על 3 הדברים האלו הצילה אותם.

לחצו כאן לקריאה

אודות | הצטרפות | שאלות נפוצות | צרו קשר

Copyright 2013

Powered by Joobi

jNews Core 8.3.1, [Joomla extensions](#) powered by Joobi

מדוע פרעה היה כל כך מוטרד?

"הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים" [שמות ו].

בספר ברכת מרדכי מביא את השאלה המפורסמת: מהו הקל וחומר הזה? הלא פירכא יש עליו כי בני ישראל לא שמעו מקוצר רוח ועבודה קשה ולפרעה אין לא קוצר רוח ולא עבודה קשה?

אמנם נכון הדבר כי אולי קל וחומר אחר הוא שהרי ישראל במצרים רדופי שיעבוד וגלות אין כמוהם שואפים לסיים את גלותם המרה ואם הם בכל זאת לא שמעו קל וחומר שלא ישמע פרעה.

אבל כמו כן נכון כי מפורש כתב בכתוב כי הסיבה היא קוצר רוח.

מלמדים אותנו כאן כי טרדותיהם של בני ישראל מחמת קוצר רוח ועבודה קשה כאין וכאפס הן לעומת טרדותיו של פרעה...

הקטן הוא בעינינו אדם אשר עסוק כל ימיו ולילותיו בהוכחת אלוהותו של עצמו.

להוכיח את 'לי יאורי ואני עשיתיני' [יחזקאל כט].

להוכיח כי הוא עשה את עצמו...

כי הוא הוא הבורא. ואם קיימות עובדות הסותרות אידיאולוגיה זאת המצביעות על אדם באשר הוא אדם, הלא חייבים לתכנן ולשחק את משחק התדמית עד הסוף.

הנה יוצא המימה [שמות ז], אין לך סוד שמור יותר מזה לא במצרים ולא בכל העולם.

חלילה כי אי מישוהו ידעו את האמת כי הוא יוצא המימה... שכן פרעה בעצם אינו נזקק להמימה כי הלא בורא עולם הוא הפרעה הזה, היש לנו מושג איזה סבל סובל האיש, אלו יסורים, כמה עסוק הוא פרעה כמה מוטרד, אין לו רגע לא יום ולא לילה תמיד שרוי בפחד נורא שמא יתגלה כי בעצם הוא יוצא להמימה.

הקל וחומר איפוא במקומו עומד.

אם קוצר רוח של בני ישראל מונעת מהם לשמוע, מה ערך יש לקוצר רוח ועבודה קשה של כלל ישראל, לעומת קוצר רוח ועבודה קשה של פרעה.

ובעצם מי משוחרר לגמרי מטרדת התדמית?!

מי אינו קצר רוח מכך?

עדיין מתפללים מדוע אין אוזניים לשמוע... חייבים להיות פנויים לשמוע...

וכשהתדמית חיובית ורצויה אין עצה אלא להתרומם לקראת האדרת, להיות אמיתי תואם לתדמית. או אז לא תהא סיבה לא לטרדה ולא לקצרות רוח, והאזניים תהיינה כרויות לשמוע.

הרלוונטיות של חוקי התורה גם במאה ה-21

סוחר יהודי בעיירה קטנה יצא מביתו אל יריד שנערך בעיר הגדולה.

הוא ידע שעליו למהר להגיע ליריד כי הוא נמשך זמן קצר מאוד ואם יאחר הוא עלול להחמיץ את ההזדמנות לעשות עסקים טובים. כאשר ראה האיש עגלה רתומה לסוס מתקרבת אליו הוא אותת לעגלון שיתקרב אליו כדי להעמיס את סחורתו על העגלה ולנסוע עמו ליריד. כאשר התקרבה אליו העגלה הבחין שהעגלון הוא גוי זקן והסוס חלש וכחוש וסירב לעלות על העגלה. העגלון הבין מיד את העניין ואמר לו אם הנך חושש שלא תגיע עמי בזמן ליריד דע לך שאני מיטיב להריץ את סוסי יותר מכל חברי הצעירים.

ליתר בטחון הנני מוכן להתחייב לך בשטר שאם נאחר ליריד אפצה אותך על כל הפסדיך.

לאחר שחתם הגוי על שטר התחייבות העמיס היהודי את הסחורה ויצא בלב שקט לדרך.

לפתע קדרו השמים גשם עז ניתך ארצה, הדרכים השתבשו והעגלה שקעה בבוץ. לאחר שעות רבות של מאמצים הצליחו לחלצה והמשיכו בדרכם.

רק לאחר עיכובים רבים ותלאות שונות הגיעו סוף סוף אל היריד אך היריד נסגר כבר...

כאשר נוכחו לדעת שאיחרו את המועד שלף היהודי את שטר ההתחייבות ודרש מהעגלון לפצותו. הלה טען להגנתו שהעיכוב לא נגרם עקב חולשת הסוס וזיקנת העגלון ולכן הוא אינו חייב לפצותו.

לעומתו טען היהודי שבנוסף השטר אין סייגים ונימוקים ולפיכך הוא עומד על דרישתו.

לאחר ויכוח ממושך נאות העגלון לקבל על עצמו את הכרעת הרב המקומי. פנו השניים אל הרב והעלו את טענותיהם הרב שמע התבונן בשטר עיין בספרי הפוסקים ולבסוף פסק לטובת היהודי.

הגוי נדהם לפי איזה ספר חוקים דנת אותי? שאל העגלון את הרב

לפי דין תורה השיב הרב.

כעת הכל מובן אמר העגלון, הרי התורה ניתנה בקיץ כיצד אפשר לפסוק על פיה על מקרה שאירע בחורף?

הסיפור הזה שהובא בספר 'ילקוט לקח טוב' מתאר יפה את הדיון המוכר על הרלוונטיות של התורה. עלינו לדעת כי חוקי התורה הינם נצחיים ואקטואליים לכל זמן ולכל תקופה.

אנו מאמינים כי התורה לא תהא מוחלפת והקדוש ברוך הוא שברא את העולם אחרי שהסתכל בתורה כמו שאומר המדרש [איסתכל באורייתא וברא עלמא – הסתכל בתורה וברא את העולם] קבע חוקים אמיתיים ונצחיים שהם היחידים המתאימים לקיומו של העולם.

אין שינוי בחוקי התורה בעקבות שינויים חברתיים או תרבותיים. האנשים אולי זזים ימינה ושמאלה אבל התורה וחוקיה לעולם עומדים. מלבד זאת, בספר הנ"ל מביא עוד שבתפילת שחרית לשבת אנו אומרים כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כלומר אצל הקב"ה אלף שנים נחשבות ליום אחד.

נמצא שאם התורה ניתנה בסיני לפני כשלושת אלפי שנים מבחינת הקב"ה יש להחשיב זאת כאילו ניתנה התורה לפני שלושה ימים וכי אין הקב"ה יכול לחקוק חוק שיחזיק מעמד שלושה ימים??

האם אין הטענה שהתורה ניתנה לפני אלפי שנים וחלילה לא רלוונטית כעת - מגוחכת כטענת הגוי שבסיפור??

עם ישראל - עם ללא "טבע"

נמנעתי עד עכשיו, במשך כל תקופת האבות הק' אברהם יצחק ויעקב, להופיע ולהתגלות בהנהגה זו, עליך להבין, שיש סיבה לכך! וכי לא היו חביבים לי האבות? וכי לא יכולתי לחסוך ליצחק וליעקב את כל הצרות שעברו עליהם? וידבר אליהם, אל-משה; ויאמר אליו, אני יהוה. ג וארא, אל-אברהם אל-יצחק ואל-יעקב--באל שדי; ושמי יהוה, לא נודעתי להם.

דיבור זה בא בהמשך לטענתו של משה בסוף פרשת שמות: "מאז באתי אל פרעה... והצל לא הצלת את עמך". מה היא, אכן, התשובה? ומה פשר ההקדמה: "אני ה'" - וכי לא ידע משה רבנו, וכי לא ידעו עם ישראל מי הוא ה'?

תחילה יש להסביר, במה מתבטא ההבדל שבין שם "אלהות" לבין שם "הויה". בעצם, זהו סעיף מפורש בשולחן ערוך (ה): "יכוון פירוש קריאתו באדנות, שהוא אדון הכל, ויכוון כתיבתו בידו הא, שהיה הוה ויהיה, ובהזכירו אלהים יכוון שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם". כלומר: הקב"ה מתגלה בעולם בצורות שונות, במצבים שונים. בדרך כלל, הוא נותן לכוחות הטבע, שאותם הפקיד על הנהגת העולם, לפעול לפי חוקיהם, בלי להפריע למהלכם התקין; אלא שעל ידי הנהגה נסתרת הוא מכוון אותם כפי רצונו. בהנהגה זו אין הקב"ה מתגלה אלא כמי שפועל "מאחורי הפרגוד". לכן הוא נקרא בבחינה זו "בעל הכוחות כולם".

מאידך, ישנה הנהגה, שבה אין הקב"ה מתחשב כלל בחוקי הטבע. הוא פועל באופן ישיר, כמי שמהווה את הבריאה בכל רגע ורגע, ללא אמצעים טבעיים.

הנהגה זו נקראת: "היה הוה ויהיה". כשאנו מברכים את הקב"ה מאה פעמים ביום, עלינו לכוון לברך אותו בשני פנים: כמי שמנהיג את הבריאה באמצעות כוחות הטבע, וכמי שמהווה את הבריאה באופן גלוי.

וכך אמר הקב"ה למשה רבנו. "אני ה'!"... אתה מתמרמר, משום שכביכול גרמת לבני ישראל רעה על ידי שליחותך; אתמהה! וכי יש מניעה מלפני להיטיב עם בני? וכי חוקי הטבע מהווים מכשול או סיבה לגרום להם רעה? אמנם הפקדתי אותם על הנהגת העולם, ובדרך כלל אני נותן להם לפעול ללא הפרעה, אבל בנוגע לעם ישראל - הרי אני משתמש אך ורק בהנהגה של "היה הוה ויהיה", ללא התחשבות בחוקים אלה. אם בכל זאת, נמנעתי עד עכשיו, במשך כל תקופת האבות הק' אברהם יצחק ויעקב, להופיע ולהתגלות בהנהגה זו, עליך להבין, שיש סיבה לכך! וכי לא היו חביבים לי האבות? וכי לא יכולתי לחסוך ליצחק וליעקב את כל הצרות שעברו עליהם?

מהי באמת הסיבה לכך? מדוע לא זכו האבות להנהגה גלויה? נסביר זאת על ידי משל.

גביר אחד היה חי בעיר פלונית, וברשותו היו כל בתי המלון שבעיר זו. ויהי היום, ונודע לו שאחד מידידיו יבקר בעיר למשך כמה ימים. הגביר קיווה שידידו זה יתארח בביתו, אך הוא שיער, שבזדאי יפנה לאחד מבתי המלון ויתארח שם במשך שהותו בעיר. כמובן, שהיה יכול להתקשר לידידו ולהזמין אותו; אבל אז, לא היה הלה מכיר לו טובה כל כך על האירוח. כי סוף כל סוף, היה יכול גם ללון בבית מלון... ואדרבה, הוא זה שעשה "טובה" ונענה להזמנה... מה עשה? נתן הוראה לפקיד הקבלה, שבבוא פלוני לבית המלון יודיעו לו שכל החדרים במלון תפוסים. ואכן, שהגיע הידיד לעיר, לא עלה בידו למצא מקום לינה.

בעודו תוהה להיכן יפנה, הופיע הגביר, בירך אותו לשלום והזמין לביתו. עכשיו, לא ידע האורח במה להודות למארחו. הלא ממש הציל אותו ...

אילו היה הקב"ה מתנהג עם עם ישראל מתחילת לידתו, מתקופת האבות, בהנהגה ישירה ובלתי אמצעית, היה נדמה לנו, שבעצם אין הבדל בינינו לבין שאר העמים. כשם שאלה "מתארחים בבית מלון", כלומר שמתנהגים עמם בהנהגה טבעית, כך גם קיומו של עם ישראל מושרש בטבע; אלא שליתר שאת, כתוספת חיבה, קירב אותנו הקב"ה יותר, נתן לנו גם הנהגה על-טבעית, להיות "סמוכים על שולחנו".

לכן בא הקב"ה ואמר: "לא היא!". לכם - אין טבע.

עבורכם - לא קיימים חוקי ההסטוריה. אתם מונהגים אך ורק על ידי; ואם לא תרצו זאת, אם יעלה על דעתכם שאתם תסתדרו בלעדי, שתהיו ככל העמים, שתחיו חיים טבעיים, דעו לכם: אין לכם ברירה כזו. עבורכם - "כל החדרים בבית המלון תפוסים!" רק בביתי תתארחו, ואם לא - אתם לא קיימים ...

איך הודיע לנו הקב"ה את היסוד הזה? איך הוא הומחש לנו, לבל נשכח אותו גם אחר אלפי שנים? בכך, שבתחילה נתן לנו להתדרדר. הוא נתן לעם ישראל להגיע למצב, שראו בחוש שכבר אין להם שום אפשרות של קיום. ואז, אחרי שמבחינה גשמית חדלנו מלהתקיים - שלח לנו את הגאולה. בכך הפך הקב"ה את עם ישראל למה שהוא באמת: עם, שאין לו שום שרשים בעולם הגשמי.

גם לעמים אחרים ישנה "תרבות רוחנית", גם להם קמו פילוסופים, משוררים, אנשים בעלי שאר רוח. אבל אצלם, הרוחניות באה כתוספת, כ"מוצר של לוקסוס". אנחנו, עם ישראל, שונים מהם. לנו, אין שום בסיס גשמי בבריאה. כל קיומנו הוא אך ורק בחי" הרוח, בתורה. אצלנו, אין אדם בן חורין - אלא אם כן עוסק בתורה!

(ע"פ רש"ר הירש)

עקביות עקביות עקביות...

רבי יהושע בן לוי מצליח לנצח את מלאך המות. הוא מצליח בכך רק בכוחה של העקביות. כך גם אבותינו יוצאים ממצרים בזכות שלא שינו את שמם, לא שינו את לשונם ואת מלבושם.

הגמרא מספרת על התנא הגדול רבי יהושע בן לוי שכאשר הגיעה שעתו להיפטר מהעולם, בא מלאך המוות ואומר לו שהוא בא על מנת לקחת את נפשו.

"בסדר גמור," ענה לו רבי יהושע בן לוי. "אבל יש לי תנאי. אני רוצה לדעת לאן אני הולך מכאן, ללא זה אני לא מוכן שתיקח אותי."

למלאך מוות לא נותרו הרבה ברירות והוא מזמין את רבי יהושע בן לוי לעלות איתו ולהראות לו לאן הוא לוקח אותו מהעולם הזה.

"רגע," אמר רבי יהושע בן לוי, "אני לא מוכן ללכת איתך כשאתה מחזיק את הסכין. אתה תהרוג אותי..."

מסופר על אדם שאביו חלה במחלה קשה והרופאים התייאשו מחייו. הלך לאיזה מקובל וביקש ממנו עזרה.

אמר לו המקובל: "תביא \$5000 ואבא שלך מבריא."

"\$5000??" שאל היהודי, "זה הרבה מאוד כסף."

"תחליט מה יותר חשוב לך, אבא שלך או \$5000!" ענה לו המקובל.

בלית ברירה גייס האיש \$5000 והביא למקובל. לאחר שבוע המצב של אבא שלו מחמיר...

הוא רץ למקובל וצועק עליו: "מה זה? הבטחת שהוא יבריא!"

"אני אגיד לך מה," אומר המקובל. "מלאך המוות נלחם נגד אבא שלך בכלים מאוד חזקים. אני לא יודע אם יש לי כלים חזקים מספיק להלחם איתו."

"מה עושים?" שאל האיש.

"תביא לי \$30.000 ואני אקח למלאך המוות את הסכין!" ענה המקובל.

"\$30.000? מאיפה?"

"תראה, אם אבא שלך לא שווה לך \$30.000... התחיל לומר המקובל.

הלך האיש ומכר את הדירה והביא למקובל \$30.000.

לאחר שבוע נוסף מת האבא...

"מה זה?" שאל האיש את המקובל. "הבטחת שתיקח לו את הסכין!"

"לקחתי לו את הסכין באמת," ענה המקובל, "אבל אז הוא חנק אותו בידים."

אבל ריב"ל לא מוכן לחת סיכונים והוא אומר למלאך המוות, "אני עולה איתך לשמיים רק בתנאי שהסכין אצלי!"

בלית ברירה הביא לו מלאך המוות את הסכין. הוא עלה איתו לשמיים והוביל אותו ליד איזו חומה.

"כאן, מאחורי הגדר נמצא גן עדן, ולכאן אתה תגיע לאחר שתמות," אמר מלאך המוות.

ריב"ל שמע את זה וקפץ מיד מאחורי החומה, לגן עדן, עם הסכין בידיו.

"תחזיר לי את הסכין!" מבקש מלאך המוות,

וריב"ל מסרב.

רצה מלאך המוות להוציא את ריב"ל משם, מיד קפץ ריב"ל ונשבע שהוא לא יוצא.

מה עושים? מלאך המוות לא יכול לעבוד ללא סכין...

קורא מלאך המוות לקב"ה ומבקש ממנו: "תוציא אותו. הוא נשבע שהוא לא יצא ובתורה כתוב שזה איסור חמור להפר שבועה. אני לא יכול לעבוד ככה!"

אמר הקב"ה: "נסתכל בספר החיים של רבי יהושע בן לוי. אם הוא נשבע פעם בחיים שלו ועבר על שבועתו. גם אנו נכריח אותו לעבור על שבועתו. אבל אם הוא מעולם לא עבר על שבועה אז גם עכשיו הוא יכול להישאר בפנים."

בדקו ולא מצאו אפילו פעם אחת שהוא התחייב על משהו ולא קיים.

והפשרה היתה שרבי יהושע בן לוי נשאר בגן עדן בעודו בחיים. והסכין יוחזר למלאך המוות.

מהסיפור הזה אנו רואים כמה חשובה העקביות. כמה חשוב שכאשר אדם עושה משהו - יהיה בו עקב.

בפרשות האחרונות גם כן למדנו על חשיבות העקביות.

ואברהם זקן בא בימים... אומרים המפרשים שכל יום שלו היה עקבי ושלם בדיוק כמו הימים האחרים. ללא שום נפילה.

בפרשתינו אנו גם כן מתחילים לראות את מכות מצרים, ואת גאולת עם ישראל. ואנו יודעים שהם היו במ"ט שערי טומאה.

משום מה הם זכו להיגאל? משום שלא שינו את שמם לבושם ולשונם... העקביות הזאת שאפילו שהיו במצב כזה גרוע וירוד. ובכל אופן שמרו מכל משמר על 3 הדברים האלו הצילה אותם.

ולכן יצר הרע מנסה תמיד להפר את העקביות שלנו. עלינו לצאת ולהלחם וכך נזכה שבעזרת השם, עם כמה דברים קטנים ועיקביים נזכה גם אנחנו לגאולה שלימה במהרה בימינו.

